

הלכות הדרף היומי

מסכת כתובות

הלימוד לעילוי נשמת זקנתי

מנוחה ב"ר יחזקאל שרגא ז"ל

תוכן

- א. קטנה שלא מיאנה והגדילה ועמדה ונשאת ... צריכה גט משני.....1
- ב. קידשה בטעות ופחות משה פרוטה וכן קטן שקידש אף על פי ששלח סבלונות לאחר מיכן אינה מקודשת ... ואם בעלו קנו2
- ג. הריני בועליך על מנת שירצה אבא ... רצה האב מקודשת לא רצה האב אינה מקודשת.....3
- ד. בקטנה שהשיאה אביה ונתגרשה והיא יתומה בחיי האב והחזירה שחולצת ולא מתיבמת.....3
- ה. במה דברים אמורים ... והחזירה כשהיא קטנה אבל ... והחזירה כשהיא גדולה ... וגדלה אצלו ומת או חולצת או מתיבמת.....4

דף עג.

א. קטנה שלא מיאנה והגדילה ועמדה ונשאת ... צריכה גט

משני

כבר התבאר במסכת יבמות דף קט: שקטנה שאין לה אב, שהשיאה אחיה ואמה אם¹ הביאה שערות אחר י"ב ולא בעל אח"כ, שוב לא תמאן אלא צריכה גט מדרבנן, דלא תיקנו רבנן מיאון בגדולה. ואם לא גירש ועמדה ונתקדשה, צריכה

גט משניהם, מן הראשון גט מדרבנן, ומן השני גט מדאורייתא, שהרי קידושי שני תפשו מן התורה שקידושי ראשון לא היו אלא מדרבנן, לפיכך אם ירצו מגרש ראשון ונושא שני, אבל אם גירש שני לא יקימה הראשון שמא יאמרו החזיר גרושתו אחר שנתארסה.

¹ שו"ע ונו"כ אבהע"ז קנה א

הלכות הדרף היומי

מסכת כתובות

דף עג:

ב. קידשה בטעות ופחות משוה פרוטה וכן קטן שקידש אף על פי ששלח סבלונות לאחר מיכן אינה מקודשת ... ואם בעל קנו

המקדש אשה² בפחות משווה פרוטה, אף על פי ששלח לה סבלונות כלומר מתנות שהחתן נוהג לשלוח לכלה אחרי או לפני האירוסין לאחר מכן אינה מקודשת, ואין אומרים, שידע שאין קידושו קידושין, מאחר שקידש בפחות משווה פרוטה, ולכן שלח לה סבלונות לשם קידושין, אלא אומרים, שלא הרגיש בטעותו, וסבור היה שקידושו חלו, ומחמת קידושין אלו הרי הוא מהשיב אותה לארוסתו, ולכן שלח לה סבלונות בתורת מתנה משום כך, אין הסבלונות מועילים כלל לעניין קידושה, ואינה מקודשת.

כמו כן, קטן שקידש, שאין קידושו קידושין אפילו מדברי סופרים, אף על פי ששלח סבלונות לאחר שגדל אינה מקודשת ואין אומרים שידע הוא שקידושו אינם כלום, ולכן התכוון בסבלונות ששלח שיהיו לשם קידושין, אלא אומרים שטעה, וסבור הוא שקידושו קידושין, ומחמת אותם קידושין הראשונים שקידש בקטנותו שלח סבלונות; משום כך, אין הסבלונות מועילים כלל לעניין קידושה, ואינה מקודשת.

אבל אם קדשה בכסף בפחות משוה פרוטה ואחר כך בא עליה סתם בפני עדים רצה לומר שייחד עמה בפני עדים, הן הן עידי ייחוד הן הן עידי ביאה וצריכה גמ³, שמכיון שאדם יודע שאין אשה מתקדשת בפחות משוה פרוטה אמרינן גמר ובעל לשם קידושין, שאין אדם עושה בעילתו בפני עדים בעילת זנות.

² שו"ע ונו"ב שם לא ט

³ שבודאי בעל לשם קידושין מל' זה משמע דהוי קידושין גמורים ואם קדשה אחר אינה צריכה גט מהשני אבל הר"ן והמ"מ כתבו שי"א דלא הוי רק ספק ואם בא אחר וקדשה צריכה גט משניהם וסיימו בדבריהם דראוי לחוש ולהחמיר ובכ"מ מפרש גם דברי הרמב"ם דאינם אלא קידושי ספק. ח"מ שם יח

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת כתובות

והוא הדין קמן שקידש ונתגדל אצלה צריכה גט⁴, שאע"ג דקידושי קמן אינן כלום אמרינן כשנתגדל בעל לשם קידושין שאין אדם עושה בעילתו בעילת זנות.

ודוקא באופן זה שכל אדם יודע שאין קידושין בפחות משוה פרוטה, וכן כ אדם יודע שאין קידושי קטן כלום ולכן בעל לשם קידושין, אבל במקום שיכול לטעות כגון משלא ידע שאין בטבעת שוה פרוטה⁵, צריך קידושין אחרים ולא אמרינן שלשם קידושין בעל.

ג. הריני בועליך על מנת שירצה אבא ... רצה האב מקודשת לא רצה האב אינה מקודשת

האומר⁶ לאשה הרי את מקודשת לי על מנת שירצה אבי, פירושו שיאמר בפירוש שרוצה⁷, ולפיכך רצה האב בפירוש ואמר כן, מקודשת, לא רצה, או ששתק אינה מקודשת מספק עד שיאמר איני רוצה⁸.

ואם מת קודם שישמע הדבר, בטלו הקידושין מיד⁹.

ד. בקטנה שהשיאה אביה ונתגרשה והיא יתומה בחיי האב והחזירה שחולצת ולא מתיבמת

כבר התבאר במסכת יבמות דף קט. שקטנה שהשיאה אביה לאחיו¹⁰, ונתגרשה בקטנותה ע"י אביה, והחזירה אחיו בעודה קטנה, ומת בעודה

⁴ כאן הוי קידושי ודאי לכו"ע ח"מ שם יט

⁵ בתשו' מיימון סימן י"ט קאי אדם שיש לו בנים מאשתו ולבסוף נודע שטבעת קידושין לא היה ש"פ ע"ז פסק דצריך לחזור ולקדש ואם בא עליה לאחר שנתברר דליכא ש"פ רק דליכא עידי יחוד מסתפק שם אם נאמר דסתם איש ואשה הדדים יחד הוי כעידי יחוד ועיין שם. ח"מ שם כ

⁶ שו"ע ונו"כ אבה"ע"ז לח ח

⁷ ט"ז שם ח וח"מ ט ובאה"ג ע, ועיין בלבוש שכתב "פירושו על מנת שמיד שישמע אבי יאמר הן, לפיכך אם רצה האב ואמר הן מיד שישמע הרי זו מקודשת, לא רצה שאמר לאו, או ששתק או שמת קודם שישמע הדבר אינה מקודשת, שהרי על מנת שירצה אבי אמר, ורצה לומר שיאמר אבי הן מיד שישמע משמע, והא לא אמר הן מיד".

⁸ לרמב"ם דהתנאי קאי על שעת השמיעה אז אם לא אמר הן מיד בטלו הקדושין ולשאר פוסקים הוי ספק קידושין כתב בכ"מ ובב"י להרמב"ם כל התנאים שמתנה בין ע"מ שירצה שיאמר הן ובין שאר תנאים כוונתו על שעת השמיעה בעת שישמע צריך שיאמר הן או שישתוק וכמ"ש בסמוך. ב"ש טו

⁹ ח"מ י

¹⁰ שו"ע ונו"כ אבה"ע"ז קעג טז

הלכות הדף היומי

מסכת כתובות

קטנה, אסורה לייבם, מפני שגירושה שקבל בה אביה¹¹, גירושין גמורין הן והוא לה גרושת אחיו שהיא אסורה דאורייתא, ואין חזירתה שהחזירה אחיו חזרה גמורה אלא מדרבנן, שהרי בנישואין הראשונים יצאה מרשות אב והרי היא אח"כ כיתומה בחיי אביה, ואין אביה יכול להשיאה, וגם היא עצמה אין לה יד לקבל קידושין שהיא קטנה, והרי היא כגרושה ועומדת, לפיכך חולצת ולא מתייבמת, ואין צרתה נפטרת בחליצתה¹².

וכן הדין במגרש הפקחת ונתחרשה, והחזירה בחרשות ומת והיא חרשת, שכיון שגרשה בעודה פקחת הווי גירושה גמורין, ונישואיה אח"כ אינה אלא דרבנן, והרי היא מן התורה גרושה ועומדת ואסורה להתייבם, אבל צריכה חליצה מדרבנן.

ה. במה דברים אמורים ... והחזירה כשהיא קטנה אבל ... והחזירה כשהיא גדולה ... וגדלה אצלו ומת או חולצת או מתייבמת

מה שנתבאר שקטנה שהשיאה אביה לאחיו, ונתגרשה בקטנותה ע"י אביה, והחזירה אחיו בעודה קטנה, ומת בעודה קטנה, אסורה לייבם, זהו רק כשגרשה ע"י אביה כשהיא קטנה והחזירה כשהיא קטנה ומת בעוד שהיא קטנה, וכן כשגרשה פקחית והחזירה והיא חרשת ומת בעוד שהיא חרשת, אבל החזירה כשהיא קטנה או חרשת, ונתגדלה או נתפקחה אצלו, שחזרו נישואי השניים נישואין דאורייתא ואח"כ מת, מותרת להתייבם, שהרי קי"ל שמיתה מפלת לייבום ובאותה שעה אין כאן איסור, ואין צריך לומר אם לא החזירה אלא אחר שגדלה או נתפקחה שמותרת להתייבם.

¹¹ בדג"מ הקשה שבסימן קמא סעיף ה מבואר שנשאת, אין אביה יכול לקבל גיטה.

¹² דעת הרא"ש והטור וכן הוא לשיטת הראב"ד ובעל המאור והיא פטורה בחליצת הצרה והצרה אינה נפטרת בחליצת היתומה, ואפשר שטעמם דלאו כ"ע ידעי החפרש ויאמרו שיבמה יוצאה לשוק בלא כלום וטוב שתחלוץ הצרה ותפטר גם היא דאם היא תחלוץ לא תפטר הצרה בחליצתה. ודעת הרמב"ם דא"צ חליצה ולא יבום כלל. ב"ש כב ערוך השולחן לד